

ОСОБИСТА ДУМКА

Наприкінці 2021 року, керівник пресслужби ГО «ЗооКонтроль», Зозуля Наталія відвідала перлину у центрі України - місто Кропивницький. Там мала нагоду завітати у гості до Головного управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області та поспілкуватися особисто з начальником управління паном Бойчуком Ігорем Романовичем.

В ході дружньої бесіди пресекретар традиційно запитала про ставлення керівника ГУ ДПСС області до питання поводження з безпритульними тваринами.

- «У громадах області здебільшого є свої програми поводження з безпритульними тваринами. Більшість громад консультується з Держпродспоживслужбою щодо основних аспектів програм, але у кожній громаді своє бачення поводження з тваринами в залежності від фінансової спроможності, від територіальної

величини громади тощо. Наприклад, у Кропивницькому аж дві громадські організації мають притулки.

До речі, представники ДПСС проводили щеплення від сказу тварин у цих притулках. Хтось із громад бачить це у вигляді громадських організацій, хтось у вигляді функціонування певних притулків, які фінансуються громадами. Є притулки громадських (волонтерських) організацій, на які до служби надходять скарги на недотримання санітарних чи ветеринарних норм. Враховуючи все це, я вважаю, що треба вирішувати питання поводження з тваринами професійно та дотримуючись закону: стерилізувати, вести облік, щеплювати від сказу.

Щодо питання сказу, то в нашій області основними носіями вірусу є лисиці, бо регіон здебільшого у степовій зоні. Вже четвертий рік поспіль на Кіровоградщині за державний кошт проводиться пероральна вакцинація. Також на постійній основі проводиться щорічне щеплення домашніх тварин від сказу. Ми залучаємо до роботи голів вуличних комітетів, які інформують населення та попереджають про проведення протиепізоотичних заходів у населеному пункті. Тож люди здебільшого вже знають, що треба робити обов'язкове щеплення тваринам, і приходять у зазначений час з улюбленицями» - розповів керівник.

Зауважимо, на зараз Держпродспоживслужба Кіровоградської області єдина з відомих інформаційній службі ГО «ЗооКонтроль» з-поміж інших управлінь служби, яка активно притягує до адміністративної відповідальності осіб, які відмовляються щеплювати свої домашніх тварин від сказу.

Ми попросили Ігоря Романовича поділитися досвідом, як це відбувається.

«Все досить просто, - відповів керівник, - Перед проведенням щеплення у населеному пункті активно проводиться інформаційно-просвітницька робота щодо необхідності вакцинації.

В області багато сіл, мешканці знають своїх ветлікарів, а ветлікарі, працюючи на території роками, знають яка тваринка у кого живе. Якщо людина відмовляється надавати тварину для щеплення і не може підтвердити факт отримання щеплення за останній рік, то на неї у присутності двох свідків складається адміністративний протокол за ст.107 КУПАП: Порушення правил щодо карантину тварин, інших ветеринарно-санітарних вимог, передбачених Законом

України «Про ветеринарну медицину», іншими актами законодавства, а також рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з епізоотіями, тягне за собою накладення штрафу на громадян від 51 до 170 грн.

Штраф невеликий, але це також гроші. Це виховує у власників відповідальність за братів наших менших. Наші державні інспектори та лікарі ветеринарної медицини освоїли цю практику. А тих, хто відмовляється від безкоштовного щеплення тварини проти сказу, штрафують. Інколи при цьому залучають дільничних інспекторів. Протидія сказу - важливе завдання служби, тому ми в управлінні регулярно проводимо тренінги та навчання з персоналом ветеринарних лікарень з цього приводу», - зауважив Ігор Романович.

За традицією Наталя не могла не спитати Ігоря Романовича про його власних домашніх улюбленців. Виявилося, що пан Ігор з дитинства любить тварин. По секрету вона дізналася, що керівник служби області надає перевагу собачкам перед кішками, бо перші на його думку добріші. Ще школярем він підібрав тваринку на вулиці та приніс додому. Маленького рудого плямистого собачку назвали Топік, бо песик бігав і топав по підлозі. Зараз Ігор Романович живе в квартирі, багато часу проводить на роботі, тому вдома тварин поки що не має. Проте у кабінеті керівник встановив акваріум з шикарними рибками скаляріями, якими власноруч опікується.

Щиро дякуємо пану Ігорю Романовичу та пресекретарю ГУ Держспродспоживслужби Кіровоградщини пані Наталії Шевченко за теплу зустріч та можливість поспілкуватися. Команда ЗооКонтроль бажає всім фахівцям Головного управління міцного здоров'я та нових здобутків.

Комунальні притулки для безпритульних тварин. Розв'язання проблеми чи «гроші громади на вітер»?

На сьогодні в різних країнах накопичено різний досвід розв'язання питань з безпритульними тваринами.

Безпритульних тварин немає у Бельгії, Данії, Фінляндії, Німеччині, Нідерландах, Норвегії, Швеції та Швейцарії. Один із найдієвіших методів, який застосовується у європейській практиці – солідні штрафи та кримінальна відповідальність. В Італії за викид собаки на двір можна сісти у в'язницю на один рік. У Німеччині діє спеціальний закон про захист тварин та нормативні акти про систему притулків. За викид чотирилапого друга доведеться заплатити 25 тисяч євро, за безвідповідальне ставлення до вихованців можуть покарати місяцем в'язниці. Крім того, кожен власник собаки у ФРН сплачує особливий податок на утримання собак - від 100 до 150 євро на рік. За собаку «бійцевої» породи - близько 615 євро. Подібні податки сплачують і власники чотирилапих друзів у Франції, Австрії, Норвегії та Швеції. Притулки здебільшого приватні. Комунальні притулки утримуються коштом особливого місцевого податку на тварин і приватні пожертвування.

Україна обрала курс на євроінтеграцію.

Відповідно Закону України «Про захист тварин від

жорстокого поводження» стаття 17 забороняє умертвлення для регулювання чисельності домашніх безпритульних тварин.

ГО «ЗooКонтроль» – унікальна мобільна ветеринарна служба, яка п'ять років займається реалізацією гуманної програми регулювання чисельності домашніх безпритульних тварин у сорока громадах України. Ми знаємо реальну ситуацію з домашніми безпритульними тваринами в Україні.

Майже в кожному місті ми стикаємося з тим, що у якоїсь фірми, що працює в цій галузі, або у місцевих жителів чи волонтерів, або у зоозахисників, або у представників місцевої виконавчої влади обов'язково виникає ідея про організацію місцевого притулку як засобу регулювання чисельності домашніх безпритульних тварин.

Притулок пропонують утримувати коштом місцевого бюджету міста чи громади.

Нас доволі часто запитують чи вирішить притулок проблему з домашніми безпритульними тваринами в місті, громаді?

Ми відповідаємо: ні.

Ні наше категоричне. ГО «ЗooКонтроль», як фахівці, дивиться на цю проблему системно з точки зору забезпечення біологічної безпеки міст.

Домашні безпритульні собаки та кішки біологічно небезпечні. Вони — головне джерело поширення сказу. За оцінкою Всесвітньої організації охорони здоров'я, сказ входить до п'ятірки найбільш небезпечних інфекційних хвороб, що завдають величезних соціально-економічних збитків. За доступними на сьогодні статистичними даними Держпродспоживслужби України, тільки за січень-березень 2021 року в Україні було виявлено 236 випадків сказу.

Розмірковуючи про будівництво чи організацію притулку в громаді, потрібно насамперед розуміти, що йдеться про захист життя та здоров'я людей від біологічної небезпеки. Керуватися при цьому необхідно Законом №3447-IV «Про захист тварин від жорстокого поводження».

Закон передбачає застосування гуманного методу регулювання чисельності домашніх безпритульних тварин.

Наші замовники це – виконавчі органи місцевого самоврядування у сорока громадах України. Ми знаємо їх непросту ситуацію при розв'язанні проблем з домашніми безпритульними тваринами. Не раз обговорювали це болюче питання на громадських слуханнях в Авдіївці, в Попасній, у Новій Каховці.

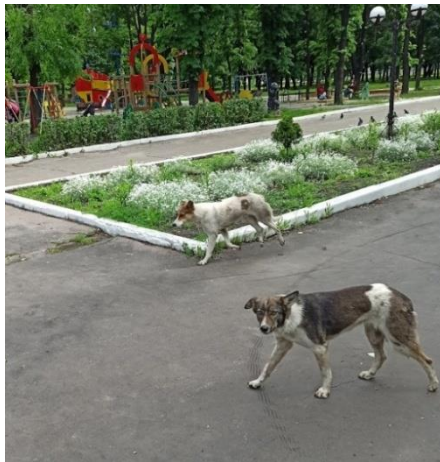
Останні три роки в Україні сформувалась судова практика в питанні щодо відповідальності органів місцевого самоврядування при інцидентах з покусами громадян безпритульними тваринами. У 2019 р. суд міста Миколаєва у справі № 490/5919/19 визнав відповідальність органу місцевого самоврядування у випадку нападу та покусів безпритульною твариною жительки міста Миколаїв Н. Зайцевої. За рішенням суду міська рада повинна виплатити відшкодування. Це буквально можна розуміти таким чином: вкусила бездоглядна тварина – звертайтеся до суду з позовом на виконавчу владу органу місцевого самоврядування за моральним та матеріальним відшкодуванням.

Тому питання організації притулків вимагає виваженого, не популістського чи комерційного зиску, а всебічного погляду на проблематику.

Проблеми з домашніми безпритульними тваринами на вулицях наших міст, селищ та сіл полягають у двох площинах.

Перша: - безвідповідальне ставлення господарів до обов'язків щодо власних тварин. Саме домашні власницькі тварини є постійним, невичерпним на сьогодні джерелом поповнення безпритульних зграй на вулицях.

Друга - відсутність державної реєстрації права власності на тварину, невеликі штрафи, відсутність податку з власника.

Держава має відповідні структури, які зобов'язані реагувати належним чинному разі інциденту з безпритульною твариною, яка несе небезпеку для життя і здоров'я людини:

- поліція повинна встановити винного в інциденті з цією твариною та вжити заходів;

- державна ветеринарна медицина повинна виконати процедури передбачені у цьому випадку, а саме – дослідити тварину на наявність у неї сказу;

- державний орган з охорони здоров'я людини та лікарі повинні організувати та виконати заходи, спрямовані на недопущення загибелі потерпілого.

Проте жодна із цих структур не підпорядкована меру. У разі виникнення інциденту з укусом тварини ці структури в реальності практично не взаємодіють між собою.

Проте стереотипи, що відкриття притулку прибере з вулиць безпритульних тварин, живуть у головах багатьох людей. Вони впевнені, що достатньо відловити всіх собак, посадити їх у вольєри притулку і безпека на вулицях їм забезпечена.

Не всі розуміють, що при створенні будь якого притулку необхідно виконати усі нормативні вимоги згідно:

- Закону України "Про захист тварин від жорстокого поводження",

- наказу Державного комітету ветеринарної медицини України від 15 жовтня 2010 року № 439 "Про затвердження Положення про притулок для тварин",

- наказу Державного комітету ветеринарної медицини України від 15 жовтня 2010 року № 438 "Про затвердження Ветеринарно-санітарних вимог до утримання тварин у притулках".

Місце для розташування притулку повинно бути віддалене від житлових будинків на 300 метрів, захищене двометровим парканом, заасфальтоване або покрите твердим покриттям. Повинні бути виконані вимоги до приміщень для утримання тварин, до утримання тварин у карантині, до карантинного приміщення, до годування та догляду, до кваліфікації персоналу.

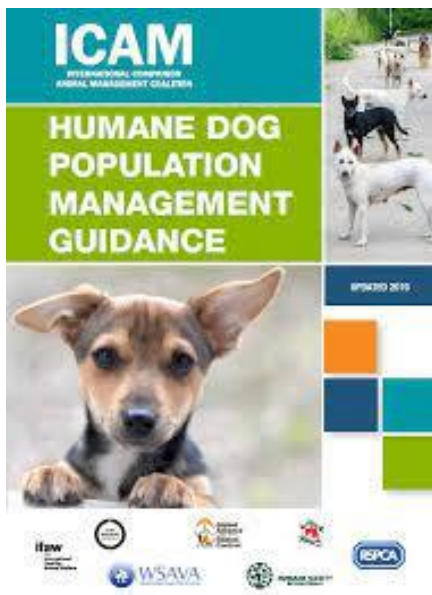
Кількість кліток у притулку завжди обмежена. В сьогоденні реаліях безвідповідальності приватних власників у питаннях стерилізації, проблемах з адопцією та прилаштуванням тварин з притулку у родини, при відсутності державного реєстру ми можемо гарантувати, що до притулку жителі принесуть тварину для якої клітки не вистачить. Тварина залишиться на вулиці. Притулок згодом перетвориться на місце утримання обмеженої кількості тварин за кошти місцевого бюджету.

У світі існує Міжнародна коаліція з управління тваринами-компаньйонами (ICAM). Вона була створена для підтримки розвитку та використання гуманного та ефективного управління популяціями тварин-компаньйонів у всьому світі.

Ця між організаційна група складається з представників Міжнародного фонду захисту тварин, Міжнародної організації "Гуманне суспільство", Міжнародного королівського товариства із запобігання жорстокому поводженню з тваринами, Всесвітній організації захисту тварин, Всесвітньої асоціації дрібних тварин-ветеринарів та Глобального альянсу боротьби зі сказом.

Думка експертів ICAM на 2019 рік щодо притулків як засобів регулювання чисельності безпритульних тварин наступна:

«Добробут собак у таких притулках може бути дуже низьким, а фінансові витрати – надзвичайно високими, включаючи великі капітальні витрати, високі поточні фінансові витрати та проблеми з управлінням/навчанням персоналу. З іншого боку, притулки розглядають лише симптоми поточної популяції бродячих собак, а не джерело появи таких собак.

Притулки швидко заповнюються, в той час, як собаки замінюються на вулиці на нові в результаті міграції та викиду собак з дому, роблячи цим службу DPM (dog population management) малоефективною. Отже, притулки не повинні використовуватися там, де є велика кількість безпритульних собак та мінімальне прилаштування у родини. На жаль, помилкове припущення, що притулки можуть допомогти "очистити вулиці" від собак, є поширеним і може бути особливо привабливим для політиків, які шукають швидкі перемоги».

Ось як прокоментував своє відношення до притулків Андрій Пінчук, керівник Львівського комунального підприємства «Лев» (ЛКП «Лев»).

«На мою думку, в сучасних реаліях будівництво приватного чи муніципального притулку не вирішить проблему з безпритульними тваринами

На яку би ми кількість не розраховували на 300 чи 500 собак обов'язково з'явитися 301 чи 510 собачка, яку треба буде прилаштовувати. Не має успішного досвіду притулку накопичувального типу.

Притулок тільки тоді може бути успішним, коли він займатиметься потужно адопцією, прилаштуванням собак, а не їх постійним утримуванням.

Проблема наявності безпритульних тварину у містах полягає у відповідальності людей.

За два роки, поки я є в.о керівника ЛКП «Лев» ми моніторимо ситуацію звідки беруться безпритульні собаки у Львові.

У 2021 році ми відловили понад 600 собак, з них 77% вдалось прилаштувати. Проте незареєстровані собаки з'являються знову. Звідки ж вони беруться?

По перше, певний відсоток безпритульних тварин люди привозять з навколишніх міст до Львова, знаючи, що тут є ЛКП «Лев», яке про них подбає. Також безвідповідальні господарі викидають тварин, бо виявляються не готовими до їх утримання».

Бліц-питання до фахівця

У громадській організації «ЗooКонтроль» є розуміння що демократія починається з того, що людина бере на себе відповідальність за своє власне життя та за існування суспільства у якому живе. Тварини споконвіку невід'ємна частина середовища існування людей. Тому відповідальність за життя тварин лежить на господарях.

Відповідає Андрій Ревенко, засновник ГО «ЗooКонтроль».

Чи допомагають гуманні програми регулювання чисельності зменшити популяції домашніх безпритульних тварин на вулицях? На скільки це гуманно?

Питання дуже складне й неоднозначне. У ньому багато нашарувань. Теоретично й безумовно у довготривалому період і методи які ми використовуємо у роботі ЗооКонтролю регулюють популяції домашніх безпритульних тварин, зменшують їх кількість у містах та населених пунктах України. На практиці ж є багато причин які тримають нас на місті. Безвідповідальність людей за тварин у нас безпрецедентна! На превеликий жаль, у цьому питанні законодавство України ще не досконале. Відсутній системний державний підхід до розв'язання проблеми з безпритульними тваринами. Тому мені, як фахівцю, безвідповідально робити людям дуже оптимістичні заяви. ГО «ЗooКонтроль», на сьогодні провідне підприємство України у сфері біологічної безпеки, втілення гуманних програм регулювання чисельності бездоглядних тварин та профілактиці сказу. Ми маємо багато практичних наробок та комплексних пропозицій і до

керівників ОТГ і до державних органів. Ми поступово й наполегливо рухаємось до такого стану в Україні, коли у кожної тварини буде відповідальний власник.

Декілька слів що до гуманізму. Ми так часто промовляємо це слово, що навіть забули його сутність: Гуманізм - «людяність» - це система побудови людського суспільства, де найвищою цінністю є життя людини, всі матеріальні та нематеріальні ресурси спрямовані на те, щоб зробити це життя максимально комфортним і безпечним.

Найвища цінність є життя людини!

Тому собака чи кішка, чи будь яка тварина не може бути загрозою цій цінності. А далі вже йде площина моралі та етики. Чи гуманно людині вбивати один одного на війні? Чи гуманно вбивати корів, свиней, курей, інших тварин та робити з них собі їжу та одяг?

Тому, на мою думку, золота середина тут пролягає у створенні рівноваги та відсутності жорстокості по відношенню до тварин. Їх право на життя треба поважати, бо вони зпокон віку були людям помічниками та компаньйонами.

Чи варто власникам тварин їх стерилізувати. Якщо варто, то навіщо?

Безумовно, це не тільки варто робити. Це робити необхідно! Не стерилізована власницька тварина головне джерело поповнення бездоглядних тварин в містах та населених пунктах України.

Власник, не вгледівши за не стерилізованою твариною під час її певних фізіологічних потреб до розмноження, стикається потім з проблемою:

А що ж робити з народженими цуценятами або кошенятами? Приспати їх у нього рука не піднімається. Він змушений з ними

щось робити. Хтось продає, хтось даром роздає, а хтось складає у коробку та несе до під'їздів, смітників, або кидає комусь під двері. Такий власник відчуває себе добрим та гуманним. Він скинув свою проблему на інших. Яка ж доля чекає на цих тварин його, мабуть, по великому рахунку, не турбує.

Ця безвідповідальна людина не розуміє, що тим самим збільшує популяції бездоглядних тварин. Піддає ризику життя дітей та дорослих, своїх же співгромадян. Потенційно збільшує ризики переносу такої невиліковної хвороби, як сказ. Змушує органи місцевого самоврядування витрачати мільйони гривень платників податків на вирішення проблем які виникають у містах з бездоглядними тваринами.

Та саме цікаве, що ті ж самі люди й репетують, коли їх дітей кусає бездоглядна тварина та вимагають цю тварину знищити.

Що має зробити суспільство та держава для того, щоб впоратись з причиною появи домашніх безпритульних тварин на вулицях?

Суспільству треба бути небайдужим до питань біологічної безпеки людей, які це суспільство створили. Зрозуміти, що від декларацій, обвинувачень будь кого треба переходити до конкретних справ. Суспільству потрібно захотіти реальних змін, щоб покращити якість та комфортність власного життя. При цьому поважати право на життя будь якої тварини, що корисна для його життя. Та головне, на мій погляд, настав час вже позбутися колективної відповідальності у цьому питанні. У кожної тварини повинен бути відповідальний власник. А відповідальність, зазвичай, це не тільки права, а ще й обов'язки.

На рівні держави потрібно вдосконалити законодавство, щодо поводження саме з домашніми власницькими тваринами, бо вони головне джерело появи на вулицях міст домашніх бездоглядних тварин. Ввести до дії єдиний державний реєстр тварин. Розробити та ввести систему оподаткування та штрафів власників тварин. Налагодити системну співпрацю з поліцією. Забезпечувати всебічну підтримку роботі Держпродспоживслужби. Приділяти більшу увагу просвітницькій роботі серед громадян щодо питань відповідальності за тварин які, необхідні людині, щоб відчувати себе людиною.

Людина й тварина це мешканці землі. Просто так склалося, що людині випала доля їх власника. Треба, щоб власники в Україні це зрозуміли та стали, на решті, відповідальними.

Що може зробити кожен громадянин для вирішення цієї проблеми?

Залишайтеся небайдужими. Звертайте увагу суспільства та держави на потреби створення міст комфортних для проживання людей та тварин. Допмагайте ГО «ЗооКонтроль» у нашій не простій справі. Дзвоніть, пишіть, пропонуйте! Ми відкриті до конструктивної співпраці.

Сфера нашої діяльності - забезпечення біологічної безпека життя людей. Приймайте разом з нами участь у розбудові комфортних та красивих міст України. Будьте відповідальними за домашніх тварин, бо тварина це жива істота, а не іграшка.

НАШ 2021

Завершуючи рік 2020 ми дякували життю за важкий для нас та успішний рік. Ми бажали нашим замовникам, партнерам та самим собі законних перемог, процвітання та комфортного життя людям у містах, селищах, селах України у 2021 році.

Ось і рік 2021 закінчився!

Досить було б написати, що ми виконали програми профілактики сказу та регулювання чисельності безпритульних тварин в Авдіївці, Покрові, Пологах, Кременій, Сєверодонецьку, Міловому, Попасній, Балаклії, Добропіллі, Тернівці, Гірському, Синельникове та Енергодарі. Та це був би звіт для статистики.

Для нас же за цими назвами стоять прожиті тижні напруженої праці, підйоми о 5-й ранку будь-яку погоду, сотні кілометрів відлічені спідометрами по нашим різнопрохідним дорогам, спілкування з представниками влади, зоозахисниками, волонтерами та пересічними жителями. Ще - операції, лікування тварин, громадські слухання, круглі столи, заум-конференції, відео зйомки, репортажі.

Ще - плідна співпраця з науковцями, з організацією ПРООН, МВС, Держпродспоживслужбою, волонтерські дезінфекції від ковіду, безкоштовні вакцинації від сказу господарських тварин для населення та для захисників України у зоні ООС. Ще була складна боротьба з порушеннями у законодавчому полі.

Було й створення нового інформаційного ресурсу для спілкування з замовниками та партнерами - сайту zookontrol.com.ua

Для нас це був рік активного, цікавого життя, прожитого з користю для суспільства. Це був рік придбання нових друзів та замовників. Ми задоволені, що завдяки нашій праці жителі міст замовників наших послуг, захищені від небезпеки сказу.

У цьому році ми зробили усе можливе, щоб наша єдина в Україні мобільна ветеринарна служба відповідала всім законодавчим державним вимогам у галузі. Найсучасніша, сертифікована мобільна операційна, пункт перетримки закритого типу для тварин після вилову та операцій. Для тварин у нашому **пересувному комплексі створені** всі зручні умови, щоб пережити стрес та відновитись після операції..

У 2021 році ГО «ЗooКонтроль» плідно співпрацювала з науковим світом. Державний науково-контрольний інститут біотехнології та штамів мікроорганізмів, який очолює доктор

ветеринарних наук, академік НААН України Анатолій Головка, та ЗооКонтроль підписали у Києві Меморандум про співпрацю. Вперше в Україні на базі ГО "ЗооКонтроль" проведені дослідження популяційного імунітету від сказу щеплених безпритульних тварин. Ця співпраця дозволить розробити методики для перевірки та підтвердження створення імунного бар'єра у популяціях бездоглядних тварин у містах, де ми працювали.

Будувати завжди складніше, ніж руйнувати! ГО «ЗооКонтроль» цілий рік будувала! Вона заклала «цеглини» у будівництво в Україні цивілізованої реальності європейських країн, де відповідальність за тварин, що мешкають поруч з людьми у містах та селищах, є реальною, а не віртуальною.

Домашні безпритульні собаки – це така сама частина екосистеми міста як коти, птахи та комахи. Знищити, вивезти, витравити собак неможливо, нецивілізовано, протизаконно. Потрібно працювати з наявною популяцією для створення комфортних умов співіснування людей та тварин в українських містах. Шукати системні рішення розробляти та втілювати дієві програми, щоб підвищувати відповідальність суспільства та громадян.

Саме для цього ми протягом 2021р організували та провели в Авдіївці, Попасній та Новій Каховці круглі столи та громадські слухання за темою «Ситуація з домашніми безпритульними тваринами у місті. Біологічна безпека».

Це були живі та конструктивні дебати та обговорення проблем, які накопичувалися в містах роками. У слуханнях брали участь представники виконавчого комітету міської влади, громадяни, волонтери, зоозахисники, громадські старости, представники поліції, медики, працівники Держпродспоживслужби. Були й презентації та опитування думки населення стосовно спорудження міських притулків, включення через ZOOM з Києва спеціалістів та експертів.

Цілий рік ми працювали заради спокійного життя людей у містах та селищах, керувалися у своїй справі законом, накопичували новий досвід, бо любимо свою справу та Україну.

Ми дякуємо всім, хто плідно співпрацював з громадською організацією «ЗооКонтроль» у 2021 році.

***Від щирого серця команда ЗооКонтроль вітає
Замовників, Партнерів та Друзів з Новорічними та
Різдвяними святами!***

***Бажаємо вам та вашим родинам успіхів, добробуту,
миру, усіляких гараздів, міцного здоров'я. Бажаємо вам бути
сильними, щоб долати незбіжні життєві труднощі.***

БУДУЄМО з натхненням!

З повагою, команда ЗооКонтроль.

Електронна версія: zookontrol.com.ua

Альманах «ЗооКонтроль». Видавець: ГО «ЗооКонтроль».
Головний редактор: Бондарчук О.О., тел.: 0968313670
N1(4). Січень 2022р. Тираж:1000 примірників.
Розповсюджується безкоштовно.
Адреса видавця та редакції: 61089 Харків, вул.Миру,68
Надруковано: ФОП «Секішова Т.Е»
Свідцтво про друкований ЗМІ серія КВ, N 24139-13979Р від
05.07.2019р.

